

Larriain dantzak jatorria Lizarran duela aldarrikatuko duten igandean.

● KRISTINA BERASAIN

Lizarra • Larriain dantzaren eguna

Euskal Herri osoan zabaldu den dantzaren jatorria aldarrikatu nahi dute bere sorlekuan

nekoz egin zen dantza jaialdia berreskuratu nahi izan dugu», erran du Xabier Okariz dantzariak. «Joan den urtean taldearen 20. urteurrena ospatu genuen, dantza ikuskizun batekin, eta, ekitaldiak izan zuen harrera ikusirik, urtero egitea erabaki dugu. Larriain Dantzaren Eguna izena ipini diogu jaialdiari, dantza Lizarran sortu zela aldarrikatzeko». Gauzak horrela, igandean eguerdiko 13:00etan puntu-puntu ikusgai eta entzungai izanen da Larriain dantza.

Ibai Ega taldeak antolatutako duen egun honek hainbat tirabira sortu ditu hirian dauden bi dantza taldeen artean. Larraiza taldeak prentsa ohar baten bitartez adierazi duenez, bere kideek ez dute egun horretarako prestatu diren ekintzetan parte hartuko, gonbidatuak bazeuden ere. Erabaki hori hartzeko azaldu duten arrazoi nagusia ospakizunaren prestateta lanetan parte hartzeko aukera ez izatea da.

«Euskal Herriko dantza»

Ika-mikak alde batera utzirik, antolatzaileen erranetan, aipagarria da dantza Euskal He-

rri osoan zehar zabaldu izana. Hala ere, haien ustetan, bere benetako izaera galtzen ari da: «Dantza ospetsua da, doto-rea, eta egun narriadura nabarmena jasaten ari dela uste dugu».

Larriain dantza zein urtetan sortu zen erratea zaila bada ere, aspaldi-aspaldikoa dela gauza jakina da, Erdi Arokoa agian. Idatzizko aurreneko datua 1903. urtekoa da. Bertan Alfonso XIII.aren bisita batean dantzatu zela erraten da. 1913. urtetik aitzina eten egin zen dantzatzeko ohitura. Lizarrako gaitari zaharrek, ordea, buruan gorde zituzten dantzaren soinu guztiak eta urteekin berreskuratu egin zen. 1978. urtean larriain dantzak indar eta bultzada berezia jaso zuen. Urte hartan «Euskal Herriko dantza nazionala» izendatu zuten Iruñean egin zen Euskal Dantzarien Biltzarrean. Geroztik, Euskal Herriko herri orotan dantzatzeko da, eta Lizarran, oinekin ez ezik, bihotzarekin ere dantzatzeko da.

→ Kristina Berasain

Iruñea

Sanduzelaiko maiak

UDABERRIARI, UGALDEARI ETA auzoko inguru naturalari agur egiteko, Sanduzelaiko haurrek Maien besta ospatuko dute gaur. Maien besta hori egun Baztanen ospatzen da soilik, non duela zenbait urte berreskuratu zen, baina lehen oso erro-tua zegoen leku anitzetan. Sanduzelaiko Umetxea elkarteak 1993an ekarri zuen besta Iruñera eta auzoaren ezaugarrietara moldatu zuen.

Maiatzaren azken ortzira-la baino hamar egun lehenago, auzoko hamar urtez beheitiko neskatilak askaltzeko elkartzeko dira. Opila jaten dute eta bertan baba aurkitzen duena izanen da Erregina. Bertze guziak Saratsak izanen dira.

Erregina, lili korroa buruan eta adar berdez zein liliz apainduriko tronuan, arratsaldeko seietan hasiko du ibilaldia, Saratsekin batera. Sanduzelai, Juaristi eta Labaien karriketatik, haur parkeraino ailegatuko dira. Hantxe Saratsek hainbat olerki kantatuko dizkio-te Erreginari, dantza eginen dute eta bertaraturiko haurren artean fruta banatuko dute. Gero, erromerian, iparraldeko ibaiertzetik Miluze zubiraino joanen dira, ugaldean lili petaloak botatzeko. Azken olerkiak kantatu eta dantzatu eta gero bukatuko da Maien besta.

→ Daniel Urrutia

Gaur ospatzen den Puyko ama birjinaren egunaren egitarauaren barruan, igandean egingen den Larriain Dantzaren Eguna da aipagarriena. Egun horretan ehunka dantzari aterako dira karrikara dantza famatua Lizarrakoa dela aldarrikatzeko.

EUSKAL HERRIKO EDOZEIN HERRITAKO jaietan arrunt bilakatu da larriain dantza dantzatzea. Dantzari trebatua ez izan arren, edonork dakizki, guti gorabehera, dantza ezagun honen pausoak. Ahatik, inor gutik jakinen du dantza luze horren izena —eta, are gutxiago, jatorria— Lizarran dagoela.

Larriain dantza Lizarrako larriainetan dantzatu ohi zen, uzta

bildu eta gero. Larriaina garia jotzeko tokia zen. Berez, dantza borobila eta mistoa da, gizon eta emakumeek dantzatzeko baitute, eta zazpi zati ditu: kalejira, katea, fandangoa, balsa, jota zaharra, boierak eta amaierako kalejira.

Larriain dantzaren jatorria aldarrikatzeko, Lizarrako Ibai Ega dantza taldeak aspaldian hirian egiten zen jaialdia berreskuratu nahi izan du. «1989. urtean azke-

Erronkari • Uskara eta historia

BIHAR, BOSGARRENGOZ, Uskararen eguna ospatuko dute Erronkari ibarrean. Keben-ko taldeak, AEK-k eta Euskara Zerbitzuak antolatu duten eguna Erronkari herrian izanen da aurtien, eta aukeraturiko gaia «Nafarroako historia» da.

Erronkari eta Zaraitzuko euskara teknikari Jone Usozek erran duenez, lehenbiziko Uskararen Eguna Uztarrozen egin zuten, eta bigarrena, Bidankozen. Orduan erabaki zuten urtero gai baten inguruan antolatzea egun hori. Horrela,

bada, bigarren horretan omenaldia egin zieten erronkarieraz mintzo ziren azken euskaldunen senideei. Hirugarren eguna Izaban izan zen eta espartingileak omendu zituzten. Iazko Uskararen Eguna Burgin ospatu

Egitaraua

10:00: Dianak Bidankozeko gaitariekin.
11:00: Informazio txokoen eta Orreagaren erakusketaren irekitzea.
11:30: Mahai ingurua Junta Etxean Nafarroako historiaren gainean: Mikel Sorauren, Alvaro Adot eta Tomas Urzainki.
13:30: Erronkariko haurren eta Julian Gaiarre abesbatzaren kontzertua, Gazteluko ermitan.

14:00: Keben-ko eta AEKren Euskalgunearen inaugurazioa.
15:00: Herri bazkaria kiroldegian. Bazkalostean, akordeoi jolea.
17:00: Haurrentzako jolasak frontoian, Kulkiren eskutik.
20:00 eta 00:30: Dantzaldia frontoian, Joselu Anaiekin.

zuten eta sorginkeria izan zen gai nagusia. Aurtien, erran bezala, Nafarroako historiak hartuko du egunaren protagonismoa.

«Besta bakarrean kultura eta euskararen aldeko aldarrikapena batzen ditugu», erran du

Usozek. «Batetik, euskararekiko sentibilizazioa bultzatu nahi dugu, eta, bestetik, Erronkariko zazpi herrietako jendea besta batean bildu».

Biharko besta Oinarriak plataformaren kultur zikloaren barruan dago. Nafarroako historia du hizpide biharko egunak, «euskara historiaren parte garrantzitsua dela azpimarratzeko», baina, zehazki, Nafarroa konkistatu zuten garaikoa izanen da hizpide. Biharko bestan lau informazio txoko zabalduko dituzte Erronkariko karriketan.

Batean, Erronkariko etxearen inguruan hitz egingen dute: zernolako harriak zituen, zenbat etxe zeuden, nola egiten ziren, ordenantzak... Beste txoko bateko gaia transhumantzia izanen da. Hirugarren txokoa, ibarraren inguruko datuak emanen dituzte, turistikoak batez ere. Eta laugarrenaren gaia demografia izanen da.

Ondoan zehazturiko egitarauaz landara, erran beharra dago Naturaren Interpretazio Zentroan bihar orduoro egonen direla euskarazko bisitaldiak, 10:30etik 14:00etara eta 16:00etatik 19:30era. Eta, gainera, «Euskara eta kultura Nafarroan» izenburuko erakusketa Izabako museoan dago ikusgai.

→ Asier Azpilikueta